

Haja-asutuksen jätevesiasetuksen toimeenpanon tilanne

Ulla Kaarikivi-Laine

Jorma Kaloinen

26.9.2008

Haja-asutuksen jätevesien käsittelyn tehostaminen

- Uudistuksen aikajänne 20 -30 vuotta
- Taustaa:
 - 1997 vesiensuojelun tavoitteet vuoteen 2005
 - 2006 vesien suojelun suuntaviivat vuoteen 2015
- Tehostunut tutkimustoiminta vuodesta 1998 lähtien: Tekes vesihuolto 2001
- Ympäristönsuojelulaki 2000: yleinen puhdistusvelvollisuus (103§)
- Hajajätevesiasetus 2004 (542/2003): vaatimukset, toimeenpanon siirtymäaika vuoteen 2014 olemassa oleville kiinteistöille
- Täydentävä lainsäädäntö:
 - Vesihuollon avustuksiin liittyvä lainsäädäntö: 2003 –
 - ympäristönsuojelulain muutos 2005
 - maankäyttö- ja rakennusasetuksen muutos 2005
- Kohtuuttomissa tilanteissa siirtymäajan pidennykset vuodesta 2014 eteenpäin enintään viiden vuoden jaksoissa, tapauskohtaisesti

Mitä on tehty/Lainsäädäntö

- Lainsäädäntötoimet:
 - Ympäristönsuojelulaki 103 §, jätevesien yleinen puhdistusvelvollisuus
 - ”Hajajätevesiasetus” (542/2003), jätevesien käsittelyn vähimmäisvaatimukset
 - Ympäristönsuojelulain 18 §:n muutos (252/2005), kohtuuttomissa tilanteissa siirtymäajan pidennys vuodesta 2014 eteenpäin

Mitä on tehty/Lainsäädäntö

- Maankäyttö- ja rakennusasetuksen muutos (437/2005): toimenpidelupa kiinteistökohtaisen jätevesijärjestelmän rakentamiseen tai muuttamiseen
- Vesihuollon avustuslaki (686/2004): mahdollisuus myöntää vesihuoltoavustuksia myös kiinteistökohtaisille jätevesijärjestelmille

Mitä on tehty/Lainsäädäntö

- Laki asuntojen korjaus- energia ja terveyshaitta-avustuksista (1184/2005): mahdollisuus avustaa jätevesijärjestelmien tehostamista sosiaalisin perustein ARA:n määrärahoista
- Asetukset (128/2006 ja 118/2008): sosiaaliset perusteet avustuksille
- Verohallituksen kirje : jätevesijärjestelmien tehostamistöiden työkustannukset kiinteistöllä kotitalousvähennyksen piiriin – vuoden 2009 valtion talousarvioehdotuksessa kotitalousvähennyksen käyttömahdollisuudet laajentuvat

Mitä on tehty/Koulutus

- Valtakunnallisia, alueellisia ja paikallisia koulutustilaisuuksia on järjestetty usean eri tahon toimesta ympäri maata, useita kymmeniä vuosittain
- Haja-asutuksen vesihuoltoon ammattitutkinto ja sen sen mukainen koulutus aloitettu (Hämeen amkk)
- Suunnittelijoiden ja rakentajien täydennyskoulutusta toteutettu; useita eri alueellisia toimijoita
- Rakentamisen osapuolet käynnistäneet haja-asutuksen vesihuollon suunnittelijoiden vapaaehtoisen FISE – pätevyyden toteamisen ja rekisterin ylläpidon (Suomen LVI-liitto)
- Alan oppikirja valmistuu vuoden 2008 aikana (Hämeen amkk)

Mitä on tehty/Tiedotus ja opastus

- **Valtakunnallisesti:**

- Ajantasaiset eri toimijoiden kotisivut haja-asutuksen jätevesiasioiden osalta (esim. ympäristöhallinto/ SYKE:n hajajätevesisivut, kuntaliitto, Suomen vesiensuojeluyhdistysten liitto, laitevalmistajat, Omakotiliitto, Muoviteollisuusliitto)
- SYKE:n hajajätevesisivut
- Hyvä jätevesien käsittely – tiedote (150 000 kpl), 5. painos
- RT- ja LVI- tietokorteissa hyvät suunnittelu- ja rakennustavat
- Lehtien teemanumerot, esim. 3 kpl Maaseudun tulevaisuudessa
- Kuntaliiton alaan liittyvät jäsenkirjeet, tiedotteet ja kannanotot
- Asiantuntijakirjoitukset valtakunnallisissa lehdissä
- Alan toimijoiden valtakunnalliset mainoskampanjat lehdissä ja televisiossa
- Jätevesijärjestelmän rakentamista käsittelevät televisio-ohjelmat
- Tietoiskut radiossa

Mitä on tehty/Tiedotus ja opastus

- **Alueellisesti ja paikallisesti:**

- Ajantasaiset alueellisten ja paikallisten toimijoiden kotisivut
- Alueelliset ja paikalliset viranomaiset ovat valmistelleet oppaita, ohjeita
- Alueelliset ympäristökeskukset ja kunnat järjestäneet yhteistoimin muiden toimijoiden kanssa tiedotus- ja koulutus ja neuvontatilaisuuksia kunnissa ja kylissä
- Useita hajajätevesiuudistuksen alueellisia edistämishankkeita (esim. AHA-21, Loka-Puts, Haja-asutuksen vesihuollon koulutus- ja kehittämishanke Keski-Suomessa)
- Jätevesilaitteiden valmistajat ja myyjät järjestäneet tiedotus- ja markkinointi-iskuja
- Eri toimijat ovat olleet yhteyksissä tiedotusvälineisiin: tiedotteet ja tiedotustilaisuudet, ajankohtaiskatsaukset, lehtiartikkelit sekä alan yritysten jätevesipuhdistamoita käsittelevät mainokset ja kotisivut

Mitä tehty/Eduskunta

- **Eduskunnan ympäristövaliokunnalle on annettu asetusta ja sen täytäntöönpanoa koskevaa viimeisintä tietoa 25.9.08**
- **YM esittänyt, että TAE2009:n käsittelyn yhteydessä kotitalousvähennys laajennettaisiin kattamaan myös jätevesijärjestelmien kiinteistöllä tapahtuvaa suunnittelutyötä, sekä järjestelmän kunnossapidon, hoidon ja huollon työkustannuksia**

Mitä on tehty/Tuotekehitys ja testaus

- Laitteistovalmistajat ovat tutkineet ja kehittäneet jätevesijärjestelmiä ja niiden laitteistoja – markkinoilla useita järjestelmiä, joilla voidaan saavuttaa jätevesien vaatimukset täyttävä käsittely
- Rakennustuotedirektiiviin perustuva pienten tehdasvalmisteisten puhdistamoiden toiminnan testausstandardi tullut voimaan
- Suomessa aloitettu standardin mukainen testaus, joka on tuotteen CE -merkinnän edellytys
- Alan tutkimukset ja alueellisten edistämishankkeiden seurantatieto ovat lisänneet luotettavaa tietoa eri jätevesijärjestelmien ominaisuuksista ja toimivuudesta.

Mitä on tehty/Yhteinen jätevesihuolto

- Vesihuollon avustuksilla edistetty yhteisviemäröinti-hankkeita, jotka ovat ympäristönsuojelullisesti ja taloudellisesti perusteltuja, yhteensä 4000-5000 kiinteistöä/v. YM:n ja MMM:n rahoituksella
- Alueelliset ympäristökeskukset ja kunnat ovat edistäneet käytettävissä olevin keinoin asukkaiden käynnistämiä yhteisiä usein osuuskuntamuotoisesti toteutettavia yhteisviemäröintihankkeita
- Vesiosuuskunnan perustamisoppaalla edistetty kestävän vesihuollon toteuttamista tarkastelemalla osuuskuntaa osana vesihuollon koko elinkaarta

Tilanne nyt

- Uusien rakennusten kiinteistökohtaiset jätevesijärjestelmät tehokkaita
- Vesihuoltolaitoksiin liittyviä osuuskuntien yhteisviemäröintihankkeita on toteutettu – uusia osuuskuntia syntynyt Kuntaliiton mukaan 60-80 kpl/vuosi
- Talvella 2006-2007 SYKE:ssä tehdyn selvityksen:
 - Noin 60 % kiinteistöistä asetuksen edellyttämiä jätevesijärjestelmän selvitys
 - noin 20 % kiinteistöjen jätevesijärjestelmistä täyttää asetuksen vaatimukset
 - Vanhoja jätevesijärjestelmiä oli tehostettu arviolta vajaassa viidessä prosentissa vuoden 2004 jälkeen

Hajajätevesityöryhmä

- Ryhmässä edustettuina laaja-alaisesti uudistuksen osapuolet
- Työryhmän toimiaika kesästä 2007 vuoden 2009 loppuun
- Tehtäviä:
 - selvitetään uudistuksen toimeenpanon ongelmia
 - tehdään ongelmien ratkaisuesityksiä
 - tehostetaan uudistuksen toimeenpanoa synergiaeduin, joita saavutetaan keskustellen yhteisesti sovittavilla toimintalinjoilla, tietojen vaihdolla sekä uudistusta edistävillä vapaaehtoisilla toimilla

Hajajätevesityöryhmä

- **Todettuja ongelmia:**
- Tehostamistyöt ruuhkautumassa siirtymäajan lopulle
- Riittävää luotettavaa ja tarpeeksi jalostettua tietoa ei ole pystytty välittämään uudistuksesta asukkaille
- Puutteellista ja harhaanjohtavaa tiedotusta liikkeellä
- Jätevesihuollon ostopalvelujen käyttö ja tarjonta kehittymätöntä (suunnittelu, rakentaminen, hoito- ja huolto)
- Kuntien sitoutuminen
Kuntien ja viranomaisten menettelytavat vaihtelevat
Kuntien vähäiset viranomaisresurssit

Hajajätevesityöryhmä

- **Toteutettuja toimia:**

- 2007 ehdotus YM:lle ja VM:lle ARA:n ”jätevesiavustuksen” tulorajojen kohottamiseksi – kannustaa ajoissa toteutettaviin töihin, avustus täysimääräisesti käyttöön
- 2007 ehdotus ym:lle ja vm:lle kotitalousvähennyksen käytön laajentamiseksi jätevesijärjestelmiin (suunnittelu, laitteet sekä hoidon ja huollonstopalvelut)
- Työryhmän osapuolet valmistelleet tiedotussuunnitelman yhteistoimin ympäristöministeriön tiedotuksen kanssa – päätähtäin keväässä 2009
- Alatyöryhmässä aloitettu oppaan laatiminen niistä säännösten yksityiskohdista, jotka ovat eniten herättäneet kysymyksiä kuten esimerkiksi milloin jätevesien määrä on vähäinen tai miten sovelletaan mitoitukselle asetettavia vaatimuksia kun rakennusten pinta-ala on suuri ja asukasmäärä pieni. 1.version vuoden 2009 alussa

Haasteita

- Kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien tehostamistyöt ruuhkautumassa lähelle määräaikaa, sitä tulisi kaikin keinoin välttää
- Toimijaosapuolten vaikutettava, että tehostamistoimet kiinteistöillä käynnistyisivät
- Korostettava etuja, joita saavutetaan ajoissa suoritettavilla toimilla:
 - Vältetään töiden ruuhkautumisesta aiheutuvat riskit, kustannusten nousulle, rakennustyön laadulle sekä aikataululle
 - Työt voidaan toteuttaa hyvin suunnitellusti ja huolellisesti
 - Kannustavat avustukset ja etuisuudet voidaan hyödyntää mahdollisimman hyvin
 - Kiinteistön arvo lisääntyy kun jätevesien käsittely asianmukaista
 - Lähiympäristön laadun paraneminen nopeutuu lisäten asumismukavuutta
- Miten saadaa oikeaa tietoa pientalouksille, joissa 1-2 henkeä, eikä ympäristöriskien vaaraa: Ei välttämättä kiirettä, saattavat saada v.2014 poikkeuksen

Toimeenpano kunnissa

- Kunnan ympäristönsuojelumääräyksillä (YSL 19§) voidaan täsmentää jätevesien käsittelyvaatimuksia
- Vesihuollon kehittämissuunnitelmissa käsitellään vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden laajentamistarpeet ja suunnitellaan yhteisviemäröinnin piiriin saatettavat alueet
- Asukkaiden tiedotus, opastus ja neuvonta: kohteena erityisesti vakituinen asutus
- Viranomaistoiminnan parantaminen alueellisella yhteistyöllä ja kehittämällä rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun yhteistyötä
- Pyrkimyksenä tiivistää ympäristöministeriön ja kuntaliiton yhteistyötä, esimerkkinä ympäristöministeriön ja kuntaliiton yhteinen kirje kuntiin 11.4.2008

Yhteinen vaiko kiinteistökohtainen jätevesihuolto

- Viranomaiset alueellisissa ympäristökeskuksissa ja kunnissa avainasemassa:
 - kuntien ohjaus edellyttää tietoa
 - asukkaiden tiedotus, neuvonta ja opastus alueista joissa:
 - yhteinen jätevesijärjestelmä tarpeen ja se on toteutumassa
 - jätevesihuolto ratkaistava kiinteistökohtaisesti
 - keskitetty viemäröinti on tarpeen selvittää tarkemmin
 - Ayk ohjaa ja kannustaa kuntia - MRL:n vuosittaiset kehittämiskeskustelut
- Apuvälineet:
 - Vesihuoltolaitosten toiminta-alueet viemäroinnin osalta
 - Maankäytön seurannan tietojärjestelmät (Hertta)
 - Kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelmat
 - yhteisviemäröintihankkeiden avustukset

Maankäytön seurantatieto apuvälineenä

- Viranomaisten käytettävissä (Hertta tietojärjestelmä, ymparisto.fi, Asu ja Rakenna nro 2 / 2008)
- Koko maasta karttapohjaista tietoa kuten:
 - Harvan asutuksen, pienkylien (20-40 asukasta), kylien (40-200 asukasta) ja pienten taajamien (200-1000 asukasta) alueet rajattuna 250m:n ruuduilla:
 - Asukasluvun kehitys viiden vuoden välein vuodesta 1980 lähtien
- Antaa yhtenäistä tarkasteluperustaa potentiaalisien yhteisviemäröintikohteiden arvioimiseksi ja vertaamiseksi
- Yhdyshenkilö: Mika Ristimäki SYKE

www.ymparisto.fi - Kylien väestömuutos 1980-2005 - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Home Search Favorites Print

Address <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=280342&lan=fi&clan=fi> Go Links

Sivukartta | På svenska | In English

 www.ymparisto.fi [Tarkennettu haku](#)

[Ympäristöministeriö](#) | [Alueelliset ympäristökeskukset](#) | [Ympäristölupavirastot](#) | [Suomen ympäristökeskus](#) | [www.ara.fi](#)

« **Edellinen taso**

[www.ymparisto.fi](#) > [Maankäyttö ja rakent...](#) > [Elinympäristö ja yhd...](#) > [Yhdyskuntarakenteen ...](#) > [Seurantareportit ja ...](#) > [Kyläasutuksen kehity...](#) > **Kylien väestömuutos 1980-2005**

20.5.2008 (Päivitetty)
Suomen ympäristökeskus
[Ota yhteyttä sivun vastuuhenkilöön](#)

VERSIOIT
 [Tulostusversio](#)

Kylien väestömuutos 1980-2005

Suomi on kartoissa jaettu viiteen osaan:

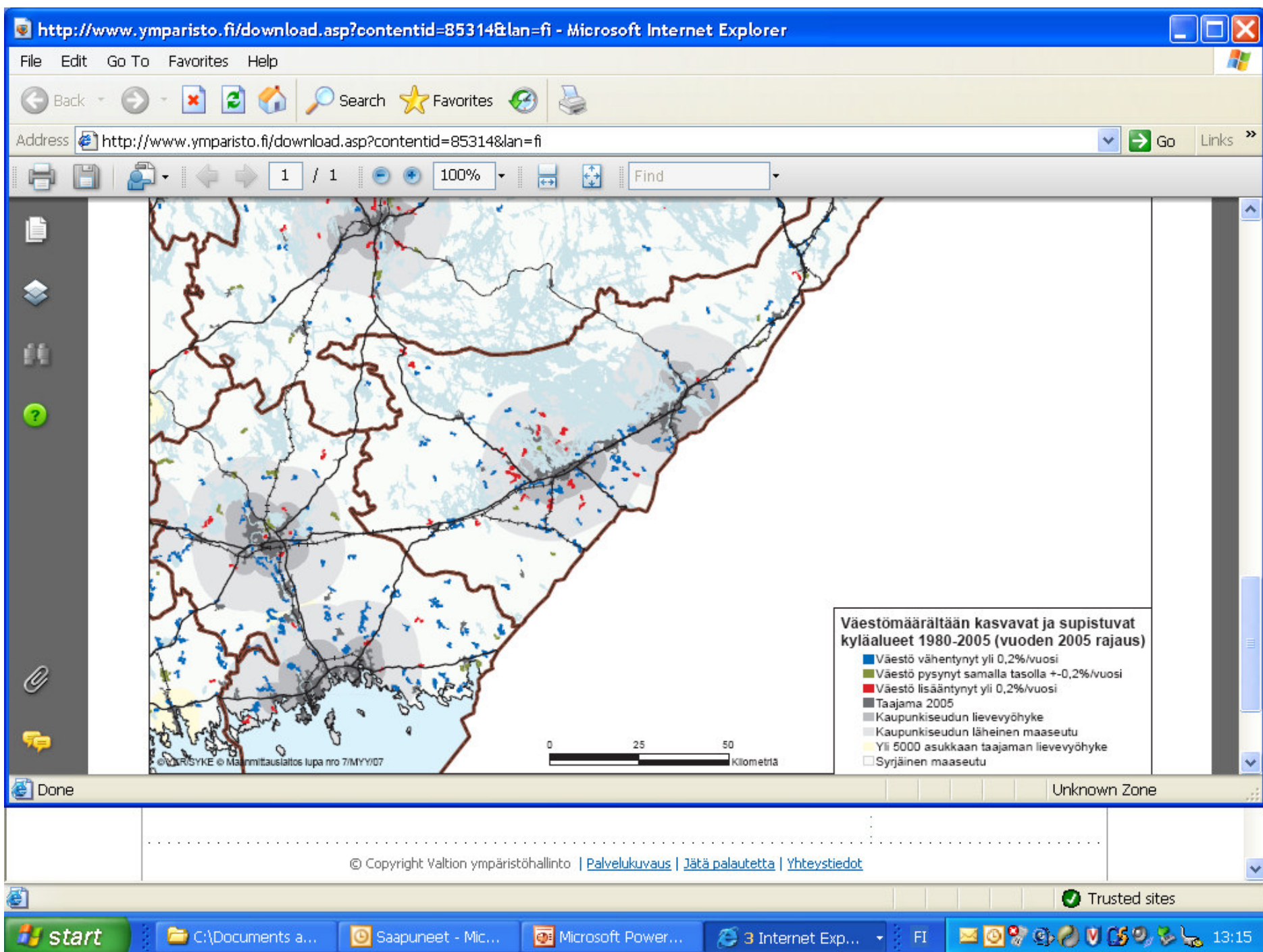
[Pohjois-Suomi.pdf](#)
[Keski länsi.pdf](#)
[Keski itä.pdf](#)
[Etelä länsi.pdf](#)
[Etelä itä.pdf](#)

MUUALLA PALVELUSSAMME
MUUALLA VERKOSSA

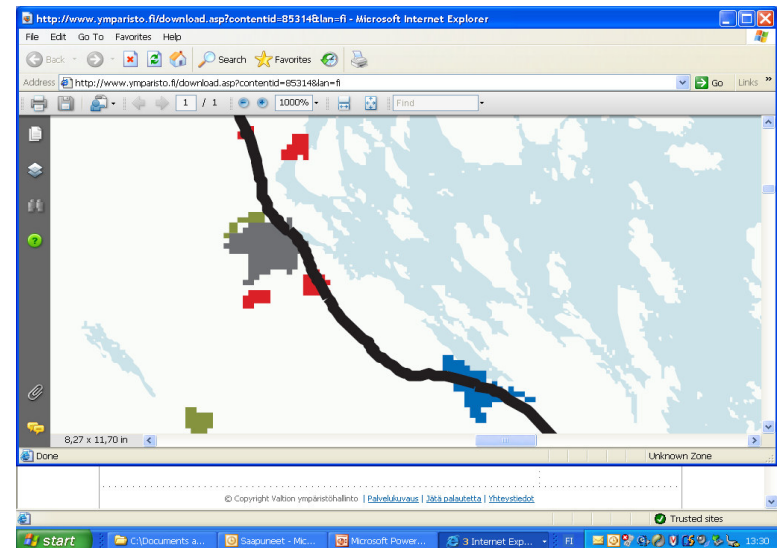
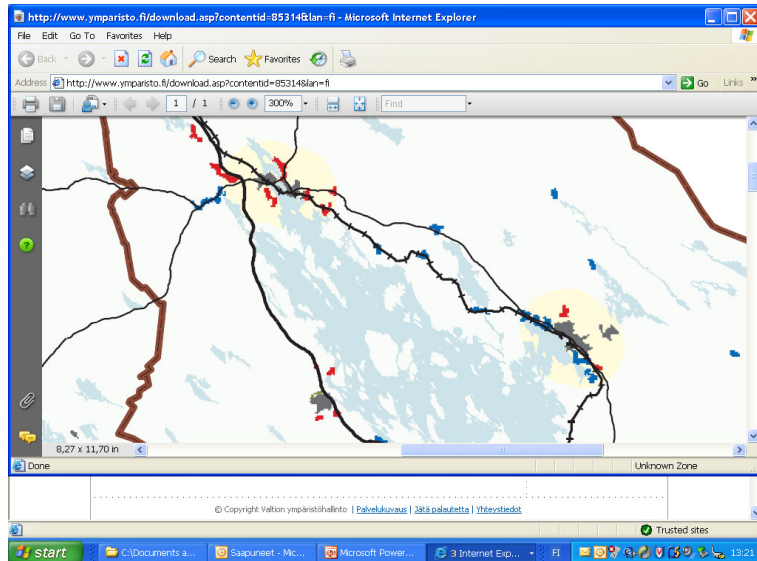
© Copyright Valtion ympäristöhallinto | [Palvelukuvaus](#) | [Jätä palautetta](#) | [Yhteystiedot](#)

Trusted sites

start C:\Documents a... Saapuneet - Mic... Microsoft Power... 3 Internet Exp... FI 13:10

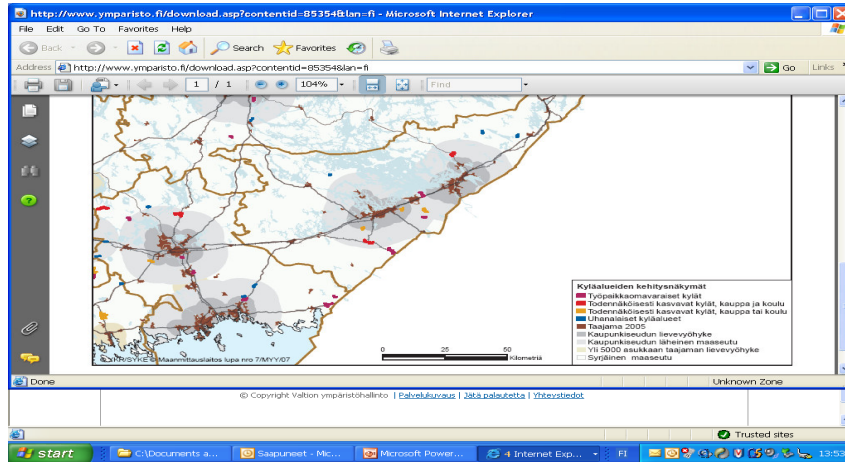

Esim. kylien asukasluvun muutokset Pielisellä

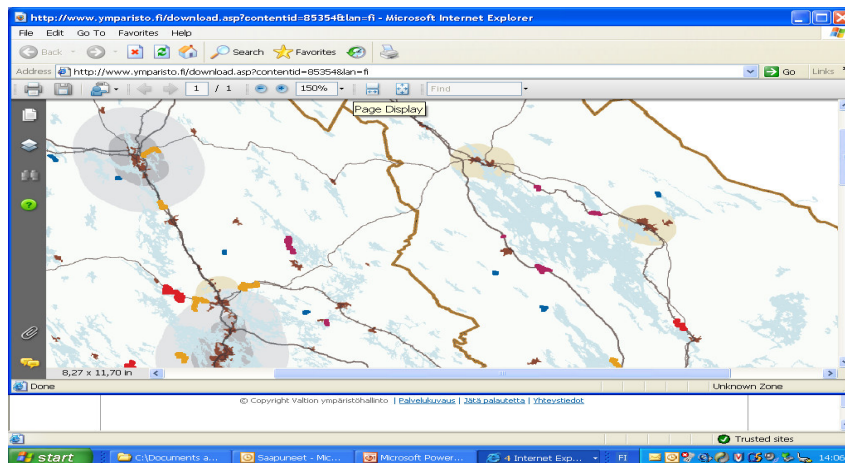
- **Helppokäyttöinen**
- **Yleiskuva kehityksestä tarkennettavissa mittakaavamutoksella tapauskohtaiseen tarkasteluun, tarkastelutarkkuus 250x250 m ruutu**

Kylien kehityssennuste

Kehityssennusteissa otettu huomioon:

- Sijainti yhdyskuntarakenteessa
- Palvelut
- Työpaikat
- Toteutunut kehitys

Ym, Jorma Kaloinen 3.9.2008

